

משנה מעשר שני פרק ה

Mishnah *Ma'aser Sheni*, chapter 5

[Scripture states: “When you come to the Land and you plant any food tree, you must surely block its fruit from use; it must be blocked to you from use for three years, not to be eaten.”

א כרם רבעי, מציינין אותו בקוזות אדמה, ושל ערלה בחרסית, ושל קברות בסיד, וממחה ושופך. אומר רבן שמעון בן גמליאל, במה דברים אמורים, בשביעית. והצנועים

(Leviticus 19:23) This fruit is referred to as *orlah* — blocked. Scripture continues: And in the fourth year, all its fruit will be **holy**, a praise to the Lord” (verse 24) and therefore have the same laws as do second tithes, regarding which it is written (Leviticus 27:30), ‘And every tith of the Land ... is **holy** (קדש) to the Lord;’ and thus may not be eaten outside the Walls of Jerusalem without having been redeemed (see Rashi *ibid.*). Grapes of the fourth year is referred to as **כרם רבעי** — a vineyard in its fourth year, or **נטע רבעי** — plantings or fruit in its fourth year. Thus the mishnah begins:] (1) A vineyard [or fruit] in its fourth year must be marked with clods of earth [as a sign that they be recognized as fruit which may not be eaten outside Jerusalem], and [trees] of *orlah* [which are prohibited the first three years are marked] with potter's clay and graves [are marked] with lime which is dissolved and poured on [to forewarn a priest, or *nazir*, not to defile themselves by trespassing there. Ordinary earth was designated as signifying fourth year fruit, since it was permissible to benefit from them once they were redeemed, potters clay signifies *orlah* from which one is prohibited from enjoying any benefit, just as potters clay in which seeds do not grow, one will not benefit by planting in it, lime signified graves since it white color represents bones]. Rabban Shimon ben Gamliel said: When is this said [that we mark the produce of *orlah* and a fourth year vineyard]? In the seventh year [of *shemittah*, since everything is ownerless, and thus people may take the fruit; but during other years one need not concern himself with people stealing his

רבנו עובדיה מברטנורא

א כרם רבעי מציינין אותו: בונים אצלו ציון וסימן שיכירו שהוא כרם רבעי וטעון פדיון. בקוזות: גבושית ורגבי אדמה, סימנא כאדמה, מזה אדמה דאיכא הנחה מינה שהיא עושה פירות אף האי נמי כי מפרקי שרי לאתהנויי מיניה. ושל ערלה בחרסית: באדמה שעושים ממנו כלי חרס, סימנא בחרסית זו, דלית בה הנאה, דכשזורעים בה אינה מוציאה כדי נפילה אף זו אין בה הנאה. ושל קברות שלא יכנס שם כהן ונויר. בסיד: סימנא שהסיד לכן כעצמות. וממחה ושופך: ממחה את הסיד במים כדי שיתלבן יותר, ושופך על הקבר. במה דברים אמורים: דעבדא הכירא לכרם רבעי ולערלה. בשביעית: שהכל הפקר ונוטלים בהיתרא, אבל בשאר שני שבוע שבאים לגזול, הלעיטוהו

produce]. The conscientious [instead of marking fourth year fruit to forewarn people from eating it on *shemittah* without its having been redeemed] would put down money [to redeem it themselves] and say: May any fruit gathered from this vineyard be exchanged for this money.

(2) The vineyard in its fourth year [has the same laws as *ma'aser sheni* produce, in that it] must be brought up to Jerusalem [to be eaten, or be redeemed with money, and the money would be spent, instead, in Jerusalem; however,] if it was within a radius of one day's journey on each side [the Rabbis instituted that it could not be redeemed for money and instead] was [to be] brought up to [be eaten in] Jerusalem [so that Jerusalem would be decorated with lots of fruit]. And what was the limit? Eilat to the South, Arkrabah to the North, Lod to the West and the Jordan to the East. When fruit increased [and there was no need to bring more fruit to Jerusalem] it was ordained that it should be redeemed even if the vineyard was close to the wall; but this was done on the condition that whenever needed the enactment could be restored as it had been before. Rabbi Yose says: [It was not because the fruit increased, rather,] This was instituted after the Temple was destroyed. And the understanding was that after the Temple is rebuilt the arrangement [that fruit within a day's radius must be brought to Jerusalem] would be reinstated as it had been before.

(3) [Regarding] the vineyard in its fourth year: The School of Shammai say; [Unlike the laws of redemption of *ma'aser sheni*, regarding which it is stated "And if a man comes to redeem some of his second tith, he must add its fifth above it,"

רבנו עובדיה מברטנורא

לרשע וימות ויקחום לאכול באיסור. והצנועים: המדקקים על עצמם, כשהיה להם כרם רבעי בשביעית, היו מניחין המעות קודה לקיטה ואומרים, כל הנלקט לכשיהיה נלקט יהא מחולל על זה. **ב כרם רבעי:** יש לו דין מעשר שני, וצריך להעלות הפירות לירושלים ולאכלן שם, הם או פדיונם, ותקנו חכמים שמהלך יום [אחד] כל סביבות ירושלים יעלו הפירות [עצמם] לירושלים, כדי לעטר שווקי ירושלים בפירות, מתוך שיאכל כל אדם נטע רבעי שלו יתמלא השוק שאר פירות. **שיהא נפדה סמוך לחומה:** אפילו כרם הסמוך לחומה. **שאימתי שירצו:** אם יתמעטו הפירות. **בית המקדש היה התנאי:** לא לפי שרבו הפירות כדאמרת, אלא משחרב בית המקדש והיתה ירושלים

מניחין את המעות ואומרים, כל הנלקט מזה, יהא מחולל על המעות האלו: **ב כרם רבעי** היה עולה לירושלים מהלך יום אחד לכל צד. ואיזו היא תחומה, אילת מן הדרום ועקרבת מן הצפון, לוד מן המערב והירדן מן המזרח. ומשרבו הפרות, התקינו שיהא נפדה סמוך לחומה. ותנאי היה בדבר, שאימתי שירצו, יחזור הדבר לכמות שהיה. רבי יוסי אומר, משחרב בית המקדש, היה התנאי הזה. ותנאי היה, אימתי שיבנה בית המקדש, יחזור הדבר לכמות שהיה: **ג כרם רבעי,** בית שמאי

(Leviticus 27:31) here,] the laws of the added fifth and removal [i.e., the law of removal from one's house of all *terumot* and *ma'aserot* in the fourth and seventh years (see Deuteronomy 14:28)] do not apply; but the School of Hillel say; [The word “**holy**” is written

regarding fourth year fruit (Leviticus 19:24) and the word “**holy**” is written regarding second tithes (Leviticus 27:30) to teach us that they are identical in their sanctity and hence, their laws and therefore, the laws of the fifth and removal] do apply. Furthermore, the School of Shammai say; The laws of *peret* and *olelot* [regarding which it is written: “And you must not pick the small clusters — *olelot* from your vineyard, nor must you collect the fallen individual grapes — *peret* of your vineyard: you must leave them for the poor and the convert (Leviticus 19:10)] apply to them [since the fruit is considered belonging to the owner], and the poor [after taking these gifts,] redeem the grapes for themselves; but the School of Hillel maintain that all of it [including the *peret* and *olelot*] must go to the winepress [and the wine or its redemption money be brought to Jerusalem. The School of Hillel maintain that fruit of the fourth year, like second tithes, are property that belongs to the Lord, Who, in turn, grants them to be eaten in Jerusalem and therefore, is not subject to *peret* and *olelot*].

(4) How does one redeem the fruit of the fourth year? He places down a basket in front of three [experts at evaluation] and says: How many such baskets would one redeem [or buy] for a *sela* [while it is still connected to the tree] on the

רבנו עובדיה מברטנורה

ביד האויבים ולא היו חוששין לעטר שוקי ירושלים בפירות. **ג אין לו חומש:** אין הבעלים צריכין להוסיף חומש כשפודים אותן. **ואין לו ביעור:** בשעה) שלישית וששית שהמעשרות מתבערין, דחומש וביעור לא נאמרו בכרם רבעי אלא במעשר. ומיהו מודו בית שמאי דפדין מיהא אית ליה ואף על גב דלא נאמר פדין במקרא בכרם רבעי, דילפי ליה מדכתוב (ויקרא יט) קודש הלולים, קרי ביה חלולים אחליה והדר אכליה. **ובית הלל אומרים יש לו:** דילפי קודש קודש ממעשר, ליתן לו כל דין מעשר. **יש לו פרט ויש לו עוללות:** דסברי ממון בעלים הוא ולא ממון גבוה, הלכך חייב בפרט ובעוללות ככל כרם דעלמא, והעניים שמלקטים הפרט ועוללות מכרם רבעי פודין לעצמן ואוכלין הפדיון בירושלים. **בית הלל אומרים כולו לגת:** דסברי ממון גבוה הוא כמו מעשר, הלכך אין לו פרט ועוללות, אלא דורכים אותו כולו כאחת ומעלה ואוכל בירושלים או פודה ומעלה הדמים לירושלים. **ד מניח את הסל על פי שלשה:** בקיאן בשומא, דסתם נטע רבעי אין דמיו ידועים לפי שצריך

condition that he pays all the expenses [such as the cost of guarding, pruning, harvesting, etc., from the time it is considered a fruit and thus acquires the laws of *kerem revai*]? He then puts down the money [representing its value minus the deductions for its harvesting] and says: Whatever shall be picked from this [tree or plant] may it be exchanged for this money at the price [determined by the experts] of so

many baskets for a *sela*.

(5) However, [*kerem revai*] in the *shemittah* year [when the field lies fallow and unguarded] he must redeem it [without the aforementioned deductions] for its full value. If [a non-*shemittah* year] it [the *kerem revai* fruit] had been declared ownerless property the person who takes it can deduct only the cost of picking it [and must bring to Jerusalem, or redeem the rest]. If one redeems his fruit in its fourth year, he must add a fifth of it to its value, whether the fruit was his own, or was given to him as a gift [while it was budding, and thus before it was considered fruit; once considered fruit it is sanctified as *kerem revai*, and is considered property that belongs to the Lord, it cannot be given as a gift according to the School of Hillel].

(6) [Scripture states: "At the end of three years take out all the tithe of your crop in that year" (Deuteronomy 14:28). This is referred to as *biur* or removal.] On the eve of the first Festival day of Pesah, of the fourth and seventh years [of the

רבנו עובדיה מברטנורא

לחשב היציאות כדתנן הכא. **לפרות בסלע:** כלומר, ליקח בסלע במחובר לקרקע. **על מנת להוציא יציאות מביתו:** שבר פעולת הכרם משעה שנקרא פרי, כגון שבר שמירה ועידור. **ומניח את המעות:** לפי השומא, לאחר ששמו כך וכך סלים בסלע. **הבשביעית:** שאין שבר שמירה ולע עבודת קרקע, פודהו בשויו. **אם היה הכל מופקר:** אם הפקירו הבעלים נטע רבעי שלהם, אין הזוכה בו מנכה אלא שבר לקיטה, ומעלה הפירות לירושלים או פודה ומעלה הדמים. ולא אמרינן כיון דמהפקירא קא זכו אין דין רבעי נוהג בו. ובשביעית אינו מנכה שבר לקיטה שכל אדם מלקט לעצמו. **מוסיף עליו חומש** סתם מתניתין כבית הלל דילפי קודש קודש ממעשר. **ובין שניתן לו במתנה** כשהוא סמדר דאילו לאחר שנגמר בישולו, הא סברי בית הלל דממון גבוה הוא כמעשר ואין יכולים ליתן אותו במתנה. **ו ערב יום טוב הראשון של פסח וכו':** דכתיב (דברים יד) מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך, ונאמר להלן (שם לא) מקץ שבע שנים במועד שנת השמטה בחג הסוכות, מה להלן רגל אף כאן רגל, אי מה להלן חג הסוכות אף כאן חג הסוכות, תלמוד לומר (שם כ) כי תכלה

shemittah cycle] the *biur* removal was done. *Terumah* and *terumat ma'aser* were given to their owners [i.e., the priests]. The first tithe was given to its owner [the Levite], the tithe of the poor to its owner and the second-tithes and first-fruits [which were not brought up to Jerusalem, before the time of *biur*] were [removed and] destroyed anywhere. Rabbi Shimon

says: First-fruits [since scripture (Deuteronomy 12:17) refers to them as *terumah*, do not have to be destroyed, but rather, have the same law and] like with *terumah*, were given to the priests. As for broth [made from produce of *shemittah* or *ma'aser sheni*], the School of Shammai say: It must be removed [at the time of *biur*]. While the School of Hillel say: It [is of no consequence and] may be considered as already removed.

[After the destruction of the Temple *ma'aser sheni* produce may not be eaten. This is inferred from the verse “And you will eat before the Lord your God, in the place which He will choose to establish His Name therein, the **tithes of your grain ... and the firstborn of your cattle**” (Deuteronomy 14:23) thus the verse compares *ma'aser sheni* to the firstborn, just as the firstborn is not eaten except when the Temple is in existence, so, too, second tithes are not eaten only when the Temple is in existence (Temurah 21a).] (7) If one has [*ma'aser sheni*] produce in present times [after the Temple was destroyed] and the time of *biur* arrives; the School of Shammai say: [Nevertheless, since the verse states: “Then you will turn it into money” (ibid. 25)] He exchanges it for money [and destroys the

רבנו עובדיה מברטנורא

לעשר, רגל שכל המעשרות כלין בו, הוי אומר זה פסח שאין פירות של שנה שלישית נגמרים להיות נלקטים כולן עד שיבא פסח של שנה הרביעית וכן של שנה ששית עד שיבא פסח של שנה שביעית. תרומה ותרומת מעשר לבעלים: לכהנים, שהתרומה שלהם. ומעשר ראשון לבעליו: ללוים. ומעשר עני לבעליו: לעניים. מתבערים בכל מקום: צריך לבערם ולאבדם מן העולם. הביכורים ניתנים לכהנים כתרומה: ואין צריך לבערם מן העולם, משום דתרומה וקרינהו רחמנא, דאמר מר ותרומת ירך, אלו הביכורים דכתיב בהו (שם כו) ולקח הכהן הטנא מידך. ואין הלכה כר' שמעון. התבשיל: שיש בו מפירות שביעית או ממעשר שני בשעת הביעור. הרי הוא כמבוער: כיון דאין ממנו ניכר. ז בזמן הזה: שאין בית המקדש קיים. צריך לחלוץ על הכסף: דכתיב (שם יד) וצרת

היה בעור. כיצד, נותנין תרומה ותרומת מעשר לבעלים, ומעשר ראשון לבעליו, ומעשר עני לבעליו. ומעשר שני והביכורים מתבערים בכל מקום. רבי שמעון אומר, הביכורים נתנין לכהנים כתרומה. התבשיל, בית שמאי אומרים, צריך לבער. ובית הלל אומרים, הרי הוא כמבוער: ז מי שהיו לו פרות בזמן הזה והגיעה שעת הביעור, בית שמאי אומרים, צריך לחלוץ על הכסף. ובית

money]. While the School of Hillel say: [The verse tells you to turn the produce into money only if you could then spend the money in Jerusalem, however, where the money cannot be spent in Jerusalem, anyway] it is all the same whether it is [exchanged for] money or it remains as produce [since in either case they are subject to *genizah*].

(8) Rabbi Yehudah said: At first they used to send [a message] to the householders in the provinces saying:

Hurry up and set right your produce before the *biur*-removal time arrives [so that you should not have to destroy the *ma'aser sheni* or *reva'i* produce], until Rabbi Akivah came and taught that all produce which has not yet reached its season of tithing [i.e., it has yet not grown a third] is exempt from *biur*-removal.

(9) If [at *biur*-removal time] one was a distance from his produce he must call by name [and thus transfer ownership to the recipients of the tithe]. It once happened [at removal time] that Rabban Gamliel and the Elders were coming home by boat and Rabban Gamliel said: One tenth which I shall measure is given to Yehoshua [the Levite, for tithes] and the place [where it is lying] is leased to him [and thus he takes possession of it with the field]; another tenth which I shall measure [for *ma'aser oni*] is given to Akiva ben Yosef so that he may acquire it for the poor

רבנו עובדיה מברטנורא

הכסף בידך, הכסף בלבד מעליך. אחד שהן כסף ואחד שהן פירות טעונים גניזה, ומה מועיל החילול. ומהרו ותקנו את פירותיכם: תרומות ומעשרות לתת אותן לראוי להן, ומעשר שני להעלותו ולאכלו בירושלים. שלא הגיעו לעונת המעשרות: כל פרי ופרי כמו שמפורש עונתו בפרק קמא דמעשרות. פטורים מן הביעור: ובראשונה היו אומרים דקודם עונת המעשרות נמי זוקק לבער. והלכה כר' עקיבא. ט מי שהיו פירותיו רחוקים ממנו: וכבר נתקנו והגיע זמן הביעור. צריך לקרות להם שם: לזכות אותן לבעלים כך עובדא דרבן גמליאל זקנים. עשור שאני עתיד למוד: מעשר ראשון שאני עתיד ליתן מפירות שיש לי בבית. נתון ליהושע: לוי היה ותרומה גדולה לא נתן עתה, משום דתרומה מפרישין אותה בגורן [כדתניא] שאי אפשר לגורן שתיקרא אלא אם כן נתרמה תרומה גדולה, וכבר הפריש אותה בגורן. ומקומו מושכר לו: ומקום המעשר מושכר לו, ויקנה המעשר אגב קרקע. עשור שאני עתיד למוד: מעשר מן המעשר שאני צריך ליתן לכהן מן

הלל אומרים, אחד שהן כסף ואחד שהן פרות: ו אמר רבי יהודה, בראשונה היו שולחין אצל בעלי בתים שבמדינות, מהרו והתקינו את פירותיכם עד שלא תגיע שעת הביעור. עד שבא רבי עקיבא ולמד, שכל הפרות שלא באו לעונת המעשרות, פטורים מן הביעור: ט מי שהיו פירותיו רחוקים ממנו, צריך לקרות להם שם. מעשה ברבן גמליאל והזקנים שהיו באין בספינה, אמר רבן גמליאל, עשור שאני עתיד למוד, נתון ליהושע ומקומו משכר לו. עשור אחר שאני עתיד למוד, נתון לעקיבא בן יוסף שיזכה בו

and its place is leased to him. Rabbi Yehoshua said: A tenth [from that which I just received from Rabban Gamliel] which I shall measure is given to Elazar ben Azariah [the priest as [מעשר מן המעשר] and its place is leased to him and they each receive rent one from the other [Rabban Gamliel received rent from Rabbi Yehoshua and Rabbi Akiva; and Rabbi Yehoshua received rent from Rabbi Elazar ben Azariah].

(10) In the afternoon of the last Festival day [of Pesah after he finished eating

his *ma'aser sheni* and *reva'i*] the confession was made. How was the confession said? “I have removed the **holy** portions from the house” (see Deuteronomy 26:13), this refers to the second tithe and *reva'i*-fourth year produce [which are both called holy (see above mishnah 3)], “**and I have also given it to the Levite**” this refers to the tithes the word **וגם** — **and also**, refers to *terumah* and the *terumah* of the tithes [which the Levite gives to the priest], “**the stranger, the orphan and the widow**” this refers to the tithe of the poor and to the *leket*, *shikha* and *pe'ah*, even though these [*leket*, *shikha* and *pe'ah* which were not yet received by the poor] do not invalidate the confession, “**from the house**” this refers to the *hallah* dough-offering.

(11) [The verse continues:] “According to all of Your commandment which You commanded me.” Thus [you may infer] if he took the second tithe before the first tithe he cannot make the confession [since this would not be “According to all of Your commandment”]; “I have not digressed from your commandments” [This

רבנו עובדיה מברטנורא

המעשר שנתן לי רבן גמליאל. נתון לאלעזר בן עזריה: כהן היה, והוא עשירי לעזרא. ונתקבלו שכר זה מזה: רבן גמליאל קיבל שכר מקומו של מעשר ראשון מר' יהושע ושכר מקומו של מעשר עני מר' עקיבא, ור' יהושע קיבל שכר מקום מעשר מן המעשר מר' אלעזר בן עזריה, ונקנה לכל אחד מקום המעשר הראוי לו בבסוף שנתן למשכירי, ששכירות קרקע נקנית בבסוף. ביום טוב האחרון היו מתודיין: ולא היו מתודיין ביום טוב ראשון מיד אחר הביעור, כדי שיהיה לו מה יאכל ברגל, הלכך ערב יום טוב ראשון היה מבער ומשייר עד יום אחרון. זה מעשר שני ונטע רבעי: שנקרא קודש. זה מעשר לוי: כלומר מעשר ראשון. וגם נתתיו זו תרומה גדולה: וגם תוספת הוא משמע וגם

לעניים, ומקומו משכר לו. אמר רבי יהושע, עשור שאני עתיד למוד נתון לאלעזר בן עזריה, ומקומו משכר לו. ונתקבלו זה מזה שכר: ב' במנחה ביום טוב האחרון היו מתודיין. כיצד היה הודוי, בערתי הקדש מן הבית (דברים כו), זה מעשר שני ונטע רבעי. נתתיו ללוי, זה מעשר לוי. וגם נתתיו, זו תרומה ותרומת מעשר. לגר ליתום ולאלמנה, זה מעשר עני, הלקט והשכחה והפאה, אף על פי שאינן מעכבין את הודוי. מן הבית, זו חלה: יא ככל מצותך אשר צויתני, הא אם הקדים מעשר שני לראשון, אינו יכול להתודות. לא עברתי ממצותך,

means] I have not separated tithes from one variety [of produce] for another variety; nor from detached produce for that which is still attached; [and not yet obligated in dues] nor from new [produce] for old; nor from old for new, “Nor have I forgotten” — I have not forgotten to bless You and mention Your Name over it [by reciting the appropriate blessing].

(12) [Verse 14 continues:] “I have not eaten while in mourning”. Thus, [you may infer] if he had eaten of it during his [onen] mourning [period] he may not make the confession. “Nor have I consumed any of it while impure,” thus, [you may infer] if he set it apart while impure he may not make the confession. “Neither have I used any of it for the dead” [means] I have not taken from it for a coffin or shrouds for the deceased, nor have I given from it to other mourners. “I have listened to the voice of the Lord my God;” [means] I have brought it to the Chosen House, “I have done according to all that you commanded me” [means] I have rejoiced and caused others to rejoice.

(13) [Verse 15 continues:] “Look down from Your holy dwelling, from heaven” — we have fulfilled that which You have decreed upon us [now we ask that] You do that which You promised us “Look down from Your holy dwelling, from

רבנו עובדיה מברטנורא

נתתיו ללוי חוץ ממה שנתתי לכהן. מן הביתזו חלה: שהיא נתרמה מן העיסה בתוך הבית. **יא ולא מן התלוש על המחובר וכו’**; דהיינו מן החיוב על הפטור, ומן הפטור על החיוב. **ולא מן החדש על הישן**; דכתיב (שם יד) היוצא השדה שנה שנה, ולא משנה זו על של חברתה. **ולא שכחתי מלברכך ומלהזכיר שמך עלי**: לפי שמברכים, להפריש תרומה, וכן על מעשר ראשון, ושני, ומעשר עני, ולפדיון מעשר שני, ולחלה, על כולן מברכים. **יב לא אכלתי באוני**: כל יום המיתה היא אנינות דאורייתא, ואפילו לאחר קבורה. ולילה שלאחר יום המיתה היא אנינות דרבנן. וכן יום קבורה שאינו יום המיתה היא אנינות דרבנן. **לא לקחתי ממנו ארון ותכריכין למת**: וכדאי גונא אפילו לחי אסור, שהרי אסור לקנות מלוש וכיוצא בזה ממעשר שני, כדתנן לעיל סוף פרק קמא כל שהוא חוץ לאבילה ושתייה וסיכה אם לקח יאכל כנגדו, ולא נקט הכא ארון ותכריכים אלא לאשמועינן, דלא מיבעיא אם סך ממנו למת שאינו יכול להתודות, דכתיב ממנו, מגופו של מעשר, אלא אפילו קנה

לא הפרשתי ממין על שאינו מינו, ולא מן התלוש על המחבר, ולא מן המחבר על התלוש, ולא מן החדש על הישן, ולא מן הישן על החדש. ולא שכחתי, לא שכחתי מלברכך ומלהזכיר שמך עלי: **יב לא אכלתי באני ממנו**, הא אם אכלו באנינה אינו יכול להתודות. ולא בערתי ממנו בטמא, הא אם הפרשו בטמא אינו יכול להתודות. ולא נתתי ממנו למת, לא לקחתי ממנו ארון ותכריכים למת, ולא נתתיו לאוננים אחרים. שמעתי בקול יי אלהי, הבאתי לבית הבחירה. עשיתי ככל אשר צויתני, שמחתי ושמחתי בו: **יג השקיפה ממעון קדשך מן השמים**, עשינו מה שצוית עלינו, אף אתה עשה מה שהבטחתנו, השקיפה ממעון קדשך

heaven and bless Your people Israel” with sons and daughters; and the Land which You have given us with dew and rain and with offspring of cattle; as You promised our fathers, a land flowing with milk and honey that gives good taste to the fruit.

(14) Thus it can be deduced that Israelites and *mamzerim* may recite the confession; however proselytes [who cannot say: And the Land which You have given us] do not recite the confession. Rabbi Meir says: Neither may priests and Levites [recite the confession] since they did not receive a share in the Land [either]. Rabbi Yose says: They have the cities with the open spaces around them (see Numbers 35:3) [and thus they may recite the confession on produce grown there].

(15) The High Priest Yohanan [who served after Shimon HaTzadik] cancelled the recitation of the confession of tithes [since Ezra punished the Levites who did not come up from Bavel by enacting that henceforth tithes should be given to the priests, thus one could not declare; I have given to the Levite]. He also abolished the wakers [i.e., the singing by the Levites in the Temple of the verse: “Awake, why do You sleep my Lord?” (Psalms 44:24), he felt this was disrespectful to address God in such a manner] and the strikers [who made an incision between the eyes of an animal about to be slaughtered, so that the blood would blind it, thereby making it easier to bind it, instead he instituted metal rings for their

רבנו עובדיה מברטנורא

ארון ותכריכים דלא נתן מגופו של מעשר על מת, אינו יכול להתודות. **יד מכאן אמרו:** מדכתוב ואת האדמה אשר נתת לנו. **יש להם ערי מגרש:** ויכולים להתודות על המעשרות שמביאין ממגרש הערים שלהן. והלכה כר' יוסי. **טו יוחנן כהן גדול:** שמש בכהונה גדולה אחר שמעון הצדיק. **העביר הודיות המעשר:** לפי שעזרא קנס את הלויים שלא יתנו להם מעשר כשעלה מן הגולה ובני לוי לא עלו עמו, וצוה שיתנו המעשר לכהנים. ויוחנן כהן גדול ביטל הודיו, כיון שאינו יכול לומר וגם נתתיו ללוי: ביטל את המעוררים: שהיו הלויים אומרים בכל יום על הדוכן, עורה למה תישן ה', אמר (להם), וכי יש שינה לפי המקום עמד וביטלן. **את הנוקפים:** שהיו משרטין לעגל של קרבן בין קרניו, כדי שיפול לו דם בעיניו כדי שלא יראה, ויהיה נוח לכתפו ולחשטו. ועמד הוא וביטלו, שנראה כבעל מום. והתקין להם טבעות בקרקע להכניס צואר הבהמה לתוכה. **נוקפים:** מכין, ודוגמתו אין אדם

necks]. Up to his days the hammer [of metal-smiths, doing permissible work on Hol Ha-Moed] used to strike in Jerusalem [and he abolished it because it was deemed degrading to the Festival due to the loud noise level], and in his days there was no need to inquire about *demai* [he decreed that since the *amei ha'aretz* were not observing the law, consequently the purchaser should apportion the tithes himself, i.e., *terumat ma'aser* and *ma'aser sheni*].

רבנו עובדיה מברטנורא

נוקף אצבעו מלמטה (חולין דף ז). היה פטיש מכה בירושלים: חרשי נחושת וברזל היו מכין בפטיש לעשות מלאכת האבד שהיא מותרת במועד, ועמד הוא וביטלם, משום דאושא מלתא טובא ואיכא זלזול מועד. ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי: שהוא אמר לבני דורו, כשם שתרומה גדולה עון מיתה, כך תרומת מעשר וטבל עון מיתה. ותיקן שיוציאו מן הדמאי תרומת מעשר ומעשר שני בלבד, ולא יוציאו ממנו מעשר ראשון ולא מעשר עני, שיכולים לומר ללוי או לעני, הביא ראיה שהוא טבל וטול. ומתקנה זו ואילך, הלוקח פירות מן השוק לא היה שואל אם הם מתוקנים אם לאו, אלא מיד מפריש מהן תרומת מעשר ומעשר שני ואוכל את השאר, שכל הלוקח פירות מעם הארץ הם בחזקת דמאי.